

05/2020
PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA

**ÚČINNOSŤ TECHNOLÓGIE
TRYŠKANIA SUCHÝM ĽADOM
NA ČISTENIE A DEZINFEKCIU
POVRCHOV A ZARIADENÍ
V POTRAVINÁRSKOM
PRIEMYSLĒ**

POTRAVINÁRSKY
PRIEMYSEL

HYGIENA NA PRVOM MIESTE

V potravinárstve sa hrá o životy. Pekárne, mliekarne, spracovatelia mäsa a desiatky ďalších prevádzok produkujú deň čo deň tisíce ton potravín, medzitým sa snažia zabezpečiť dokonalú sanitáciu svojich výrobných liniek. Stačí pritom mikroskopická, okom nepostrehnuteľná kontaminácia a následky môžu byť tragické: ľahké otravy jedlom, silné alergické reakcie, zdravotné ťažkosti.

Ročne vydá Štátnej poľnohospodárskej a potravinárskej inšpekcie desiatky varovaní pred nebezpečnými potravinami.

Ťažké hľadanie kompromisu

Čistotu prevádzky legislatívne definuje súbor hygienických predpisov, v praxi na ich dodržiavanie spravidla dohliada manažér kvality. Na jeho pleciach spočíva neľahká úloha - zabezpečiť čistenie prevádzky bez narušenia kontinuity procesu a súčasne zabezpečiť včasné dodanie produktu odberateľom. Vybalancovať obe požiadavky nie je ľahké. Bez náležitej údržby predstavujú vyrobené potraviny pre konzumentov vážne zdravotné riziko. Pri oneskorení dodávok sa zase potravinárska spoločnosť vystavuje nebezpečenstvu postihu a vysokých zmluvných pokút.

Realita potravinárskych prevádzok

K vzniku nečistôt a zaneseniu strojov pritom stačí len pári sekund. Cesto, melasa a ďalšie viskózne suroviny obalia výrobnú plochu, dostenú sa do pásových dopravníkov, konvektomatov

alebo baliacich zariadení. Pri mäsovýrobe hrozí riziko kontaminácie baktériami, a napríklad kontaminácia surovín šupkami orechov znamená výskyt nežiadúcich alergénov.

Mnoho prevádzok čistí zvyšky z výroby ručne. Vyčistenie a sanitácia jedinej linky tak zaberie niekoľko dní - je totiž potrebné odstaviť výrobu, odpojiť výrobné zariadenia od elektrickej siete a počkať na ich vychladnutie, zabezpečiť dostatok kvalifikovaných pracovníkov pre údržbu a zorganizovať ich prácu. Alternatíva v podobe vysokotlakového čistenia vodou zase vytvára hektolitre tekutého odpadu, ktorý je nutné odčerpať a zlikvidovať, čo býva výrazná záťaž pre rozpočet a environment. Navyše je potrebné čakať na uschnutie strojov - a až potom ich zapojiť späť do prevádzky.

Z uvedených dôvodov sa preto na západe už pred dekádami presadilo čistenie suchým ľadom - tuhým oxidom uhličitým. Americká FDA (úrad pre kontrolu liečiv a potravín) ju potravinárskym prevádzkam dokonca **odporúča ako najlepšiu možnú čistiacu metódu**.

Čistenie peletami suchého ľadu znižuje dobu odstávky až na päťinu: suchý ľad nie je vodivý ani abrazívny, môžete ho aplikovať na rozzeravené plochy a nevytvára sekundárny odpad:

- vyhnete sa odpájaniu strojov a liniek zo siete a ich rozbieraniu,
- čistenie môže byť súčasťou výrobného procesu,
- čistené zariadenie už nie je potrebné dezinfikovať.

2020 |

Skúšobňa VETLAB spol. s.r.o.
laboratórium je akreditované SNAS na skúšanie
J. Hollého 149, Dolné Kočkovce, 020 01 Púchov

MIKROBIOLOGICKÝ NÁLEZ

02 | SKÚŠKY

Vykonávanie laboratérnej diagnostiky baktérií zo vzoriek povrchov zariadení z prevádzok prevažne potravinárskeho priemyslu získaných pred a po čistení inovatívou technológiou tryskania suchým ľadom

01 | SUCHÝ ĽAD

Suchý ľad je pevné skupenstvo oxidu uhličitého CO₂ s teplotou -79 °C. Suchý ľad je netoxickej, bez zápachu a inhibuje rast baktérií, plesní, spór a znížuje kontamináciu biologickými látkami. Pomáha znížovať vývoj kvasiniek a iných baktérií, ktoré trápia pivovary, pekárne a ďalšie prevádzky s vyššími teplotami a vlhkosťou.

Ich odstránenie detergentami a agresívnu chémiou nie je zlučiteľné s hygienickými zásadami.

PREDMET SKÚŠKY

Výrobok: 2x stery
- pred a po použití technológie
tryskania suchým ľadom

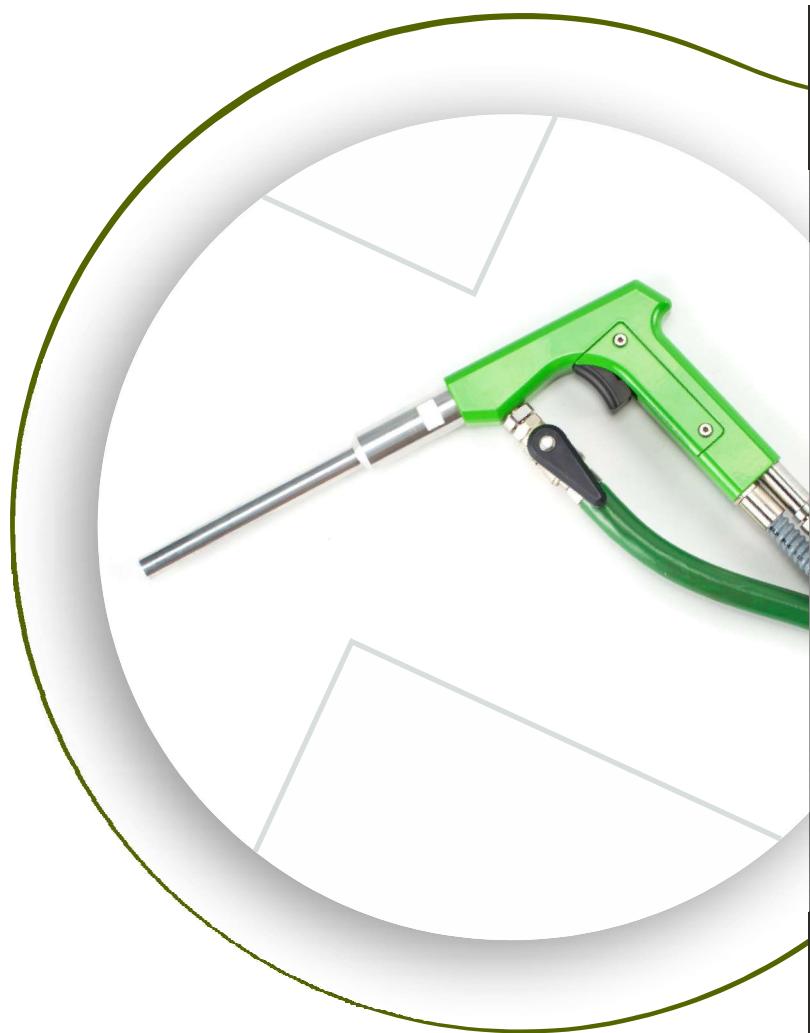
PARAMETRE SKÚŠKY

Dátum prevzatia skúšobnej vzorky do skúšobne: 27.04.2020
Teplota pri príjme vzorky: 6 °C.
Výsledok skúšky vykonaný v dňoch:
27.04.2020 - 30.4.2020

SKUPINA ZNAKOV

Mikrobiologický nález:
Stafylokoky, Pseudomonas aureginosa,
Enterobacteriaceae, Kvasinky, Plesne,
Koliformné mikroorganizmy, CPM

03 | MERANIE

Zariadenia na čistenie suchým ľadom a pelety suchého ľadu boli vyrobené z tekuťeho oxidu uhličitého v peletizátoroch a pelety sa aplikovali na povrch pomocou zariadenia na otryskávanie suchým ľadom, v množstvách v závislosti od úrovne kontaminácie povrchov (pričíne 20 kg peliet suchého ľadu veľkosti

3,0 mm). Tlak bol nastavený na 3–5,5 bar (max). Bezprostredne pred a po aplikácii suchého ľadu sa z povrchov zariadení vzal ster, aby sa vyhodnotil celkový účinok suchého ľadu na mikrobiálnu populáciu.

Pri odbere vzoriek z povrchov zariadení sa použili štandardné metódy EN ISO 6888-1 a ISO 21527-2.

Ukazovateľ	Výsledok		Účinnosť	Metoda	Protokol
Stafylokoky	ster. č.1	4000j	98,75%	M6, M50	2022-2023/2020
	ster. č.2	50j		STN EN ISO 6881-1	
				STN EN ISO 6881-1/A1	
				STN ISO 18593	
Pseudomonas aureginosa	ster. č.1	7500j	99,90%	M4, M50	2022-2023/2020
	ster. č.2	<10j		STN EN ISO 13720	
				STN ISO 18593	
Enterobacteriaceae	ster. č.1	5300j	99,90%	STN EN ISO 21528-2	2022-2023/2020
	ster. č.2	<0,1j		STN ISO 18593	
				M50	
Kvasinky	ster. č.1	9100j	99,90%	STN ISO 21527-2	2022-2023/2020
	ster. č.2	<10j		STN ISO 21527-2/01	
				STN ISO 18593	
				M50	
Plesne	ster. č.1	350j	97%	STN ISO 21527-2	2016-2017/2020
	ster. č.2	<10j		STN ISO 21527-2/01	
				STN ISO 18593	
				M50	
Počet koliformných mikroorganizmov	ster. č.1	1600j	99%	STN ISO 4832	2022-2023/2020
	ster. č.2	<10j		STN ISO 18593	
				M3, M50	
CPM	ster. č.1	20j	99%	STN ISO 4833-1	2024-2025/2020
	ster. č.2	<0,1j		STN ISO 18593	
				M2, M50	

04| VÝSLEDKY

Výsledky sterov z povrchov po otryskaní suchým ľadom preukázali exaktné zníženie vo všetkých vzorkách povrchov zariadení ihneď po aplikácii suchého ľadu. Najväčšie zníženie bolo zistené v kvasinkách, pseudomonas aureginosa a enterobacteriaceae, blížiace sa ku 100%. Na povrchoch sa taktiež nachádzali plesne, ktoré po aplikácii suchého ľadu boli redukované o 97%. Vzorky povrchu boli taktiež pozitívne na stafylokoky a koliformné mikroorganizmy. Suchým ľadom boli redukované o 99%.

05| ZÁVER

Čistiaci účinok suchých ľadových peliet spočíva v oslabení väzby medzi kontaminantom a povrhom vyvolaním tepelného šoku. Výhoda tryskania suchým ľadom je eliminácia tvorby sekundárneho odpadu a rozpúšťadiel bez nutnosti odstávky a prerušovania kontinuity výrobného procesu.

Účinok CO₂ peliet bol preukázaný pre všetky zistené mikroorganizmy na testovaných povrchoch. Tento účinok je spôsobený kombinovaným pôsobením kinetickej energie dopadu peliet, priamou sublimáciou CO₂ peliet na plyn, pričom prudko znásobia svoj objem o 700 - 800x a tepelným šokom pri -78,5 °C.

Existujú rôzne metódy fyzickej dekontaminácie - napríklad umývanie vodou, chladenie vzduchom, vysokotlaková voda, ktoré sú porovnatelné s technikou čistenia suchého ľadu, no suchý ľad je účinnejší v porovnaní s týmito kombinovanými metódami. Otryskávanie ľadom má narozenie od čistenia vysokotlakovou vodou baktericídny účinok.

Po použití technológie čistenia suchým ľadom bolo zaznamenaných 100% odstránenie všetkých pripálených a mastných zvyškov, a to aj z ľahko dostupných častí strojov. Celkový počet kvasinek, plesní a mikroorganizmov z odobratých vzoriek sa po tryskaní suchým ľadom znížil o takmer 99%.